

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Жанна ВЕРЬОВКІНА

30 08 2021

М.П.

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ
СЕРЕДНЬОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ
СТУПЕНІВ № 4 м. КИЄВА**

НА 2021-2022 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1-2 КЛАСИ

02-02

Схвалено
на засіданні
педагогічної ради
(протокол № 1 від 30.08 2021)

Пояснювальна записка

Початкова освіта – перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікації, розробленого відповідно до Закону України «Про освіту», ст. 15 Закону України «Про загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти.

За Статутом навчальний заклад є загальноосвітньою школою I-III ступенів. Мова навчання - українська. Робочий навчальний план розраховано на 5 - денний робочий тиждень. Гранично допустиме навантаження на учня відповідає санітарно-гігієнічним нормам, установленим Міністерством охорони здоров'я України. Тривалість уроку у першому класі – 35 хвилин.

Середня загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 м. Києва у 2019-2020-навчальному році буде працювати за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти розробленою під керівництвом О.Я. Савченко, яка затверджена Колегією МОН 22 лютого 2018 року.

Метою початкової освіти у першому та другому класах є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета .

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та *очікувані результати навчання* здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для

ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають

співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України,

дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей.

Метою мовно-літературної складової початкового курсу (**навчання грамоти**) є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому

й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

У початковому курсі **навчання грамоти** виділено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Початковий курс **математики** здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» («Природознавство», «Основи здоров'я», «Громадянська освіта») є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі. Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«**Людина**» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«**Людина серед людей**» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«**Людина в суспільстві**» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«**Людина і світ**» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«**Людина і природа**» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Метою навчання *дизайну і технологій* («Трудове навчання») є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Метою навчання *мистецтва* («Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво») у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Метою навчання *фізичної культури* є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України. Зазначена мета і завдання реалізуються за такими **змістовими лініями**: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність». Години фізичної культури в 1 класі не враховується при визначенні гранично допустимого навантаження.

Навчальні години розподіляються таким чином:
«Мистецька» поділяється на «Образотворче мистецтво» - 1 година,
«Музичне мистецтво» - 1 година;
«Технологічна» - «Трудове навчання» - 1 година.
Варіативна складова додається до «Мовно-літературної галузі».

Мовно-літературна освітня галузь у 2 класі може реалізуватися через інтегрований курс «Українська мова та читання» або через окремі предмети «Українська мова» і «Читання». У типовому навчальному плані на цю галузь

відведено 7 навчальних годин. У разі реалізації галузі через окремі предмети, рекомендуємо розподіляти їх порівну на кожних предмет, тобто по 3,5 години. Під час складання розкладу радимо впродовж тижня планувати три уроки української мови і три уроки читання. Сьомий урок на одному тижні присвячувати розвитку зв'язного мовлення, а на іншому – роботі з дитячою книжкою.

Зміст та очікувані результати початкового курсу мовно-літературної освіти визначено за такими **змістовими лініями**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія **«Взаємодіємо усно»** спрямована на формування в молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях; спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія **«Читаємо»** передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Динаміку індивідуального рівня розвитку в учня/учениці навички читання вчитель контролює під час поточного опитування.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Робота над формуванням писемного мовлення носить у 2 класі здебільшого пропедевтичний характер. Зокрема, другокласникам доцільно пропонувати такі види роботи: підписувати малюнки; складати і записувати речення за малюнком, про побачене чи почуте; добирати і записувати заголовки до тексту; відновлювати деформовані речення і тексти; удосконалювати тексти з невинуватими повторами тих самих слів; складати і записувати короткі (2-4 речення) зв'язні висловлення на добре відому та цікаву для дітей тему; писати елементарні письмові повідомлення (записка, смс-повідомлення, лист, вітальна листівка та ін.).

Динаміку індивідуального рівня розвитку в учня/учениці навички читання вчитель контролює під час поточного опитування.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Робота над формуванням писемного мовлення носить у 2 класі здебільшого пропедевтичний характер. Зокрема, другокласникам доцільно пропонувати такі види роботи: підписувати малюнки; складати і записувати речення за малюнком, про побачене чи почуте; добирати і записувати заголовки до тексту; відновлювати деформовані речення і тексти; удосконалювати тексти з

невиправданими повторами тих самих слів; складати і записувати короткі (2-4 речення) зв'язні висловлення на добре відому та цікаву для дітей тему; писати елементарні письмові повідомлення (записка, смс-повідомлення, лист, вітальна листівка та ін.).

Новою в програмі мовно-літературної галузі є змістова лінія «**Досліджуємо медіа**». Вона передбачає роботу з доступними медіа-продуктами, а саме: аналіз, інтерпретацію, критичне оцінювання інформації в медіа-текстах та використання її, створення простих медіа-продуктів.

Змістова лінія «**Досліджуємо мовні явища**» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування в молодших школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.

Методичні рекомендації щодо реалізації математичної освітньої галузі

Зміст та очікувані результати навчання математики визначено за такими **змістовими лініями**: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Змістова лінія «**Числа, дії з числами. Величини**» охоплює вивчення у 2 класі питань утворення чисел у межах 100, їх послідовності, читання та запису; формування вміння визначати одноцифрове та двоцифрове числа; формування навичок порівняння чисел у межах 100, виконання арифметичних дій додавання і віднімання у межах 100; ознайомлення з діями множення і ділення; опанування досвідом вимірювання величин; ознайомлення з прийомами оперування величинами; вироблення досвіду застосування набутих умінь і навичок у різних життєвих ситуаціях.

Змістова лінія «**Вирази, рівності, нерівності**» у 2-му класі доповнена ознайомленням з новими математичними виразами «добуток» і «частка»; обчисленням значень виразів, що містять дужки, правилами порядку виконання дій у виразах на кілька арифметичних дій; роботою з виразами зі змінною.

Змістова лінія «**Геометричні фігури**» має пропедевтичний характер; розширення геометричного змісту відбувається за рахунок ознайомлення з прямим кутом, з прямокутником та квадратом.

Змістова лінія «**Робота з даними**» передбачає ознайомлення учнів на практичному рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою; формування вміння користуватися даними, розміщеними в таблицях, графах, на схемах, лінійних діаграмах, під час розв'язування практично зорієнтованих задач, в інших життєвих ситуаціях.

Змістова лінія «**Математичні задачі і дослідження**» спрямована на формування в учнів здатності розпізнавати практичні проблеми, що розв'язуються із застосуванням математичних методів, на матеріалі

сюжетних, геометричних і практичних задач, а також у процесі виконання найпростіших навчальних досліджень.

Методичні рекомендації щодо реалізації природничої, громадянської та історичної, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». 2 клас

Зміст природничої, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, технологічної, інформатичної освітніх галузей у другому класі об'єднуються, утворюючи інтегрований курс «Я досліджую світ», для якого типовим навчальним планом встановлено тижневе навантаження 3 год.

Методичні рекомендації щодо реалізації мистецької освітньої галузі

Зміст мистецької освітньої галузі може реалізовуватися як через інтегрований курс «Мистецтво», так і через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво

Провідними видами діяльності відповідно до змістових ліній програми є художньо-творча діяльність, пізнання мистецтва та комунікація через мистецтво, у процесі яких відбувається формування і розвиток ***предметних мистецьких компетентностей*** – музичних, образотворчих тощо.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, що досягається використанням інтерактивних форм і методів навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формуального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, вміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-х та 2-х класах підлягають вербальному, формуальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Додаток 1

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі	
	1-А	1-Б
<i>Інваріативна складова</i>		
Мовно-літературна (українська мова і література)	7+1	7+1
Іншомовна(іноземна мова)	2	2
Математична (математика)	4	4
Природнича, громадянська і історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі (« Я досліджую світ»)	1 1 1	1 1 1
Мистецька(мистецтво)	2	2
Технологічна (дизайн і технології)	1	1
Інформативна (інформатика)	-	-
Фізкультурна	3	3
Усього	20+3	20+3
<i>Варіативна складова</i>		
Додаткові години для вивчення предметів освітньої галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	(1)	(1)
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20+3	20+3
Сумарна кількість навчальних годин інваріативної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (з урахування поділу класів на групи)	23	23

Директор

Жанна ВЕРЬОВКІНА

Додаток 2

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі	
	2-А	2-Б
<i>Інваріативна складова</i>		
Мовно-літературна (українська мова і література)	7+1	7+1
Іншомовна(іноземна мова)	3	3
Математична (математика)	4	4
Природнича, громадянська і історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	1 1 1	1 1 1
Мистецька (мистецтво)	2	2
Технологічна (дизайн і технології)	1	1
Інформатична (інформатика)	1	1
Фізкультурна (фізкультура)	3	3
Усього	22+3	22+3
<i>Варіативна складова</i>		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	(1)	(1)
Загальнорічна кількість навчальних годин	22+3	22+3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріативної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (з урахування поділу класів на групи)	25	25

Директор

Жанна ВЕРЬОВКІНА

Освітня програма в обсязі 11 (одинадцять) сторінок пронумерована,
прошнурована, скріплена печаткою.

Директор

Жанна ВЕРЬОВКІНА

14.06.2021

М.П.